БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 140 (3878).

19 ИЮЛЬ ЖУМА 1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

МОСКВАДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ БЎЛИБ ЎТДИ.

ПЛЕНУМ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ ВАРШАВАДАГИ УЧРАШУВИ ЯКУНЛАРИ» ТЎҒРИСИДАГИ ДОКЛАДИНИ ТИНГЛАБ ВА МУҲОКАМА ҚИЛИБ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЕСИЙ БЮРОСИНИНГ ХАЛҚАРО СИЕСАТ СОҲАСИДАГИ, СОЦИАЛИЗМ ПОЗИЦИЯСИНИ МУСТАҲКАМЛАШ, ЖАҲОН СОЦИАЛИСТИК ҲАМДЎСТЛИГИНИНГ ЖИПСЛИГИНИ КУЧАЙТИРИШ ЙЎЛИНИ ОЛИБ БОРИШ СОҲАСИДАГИ, СОЦИАЛИСТИК ВА НОСОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДАГИ КОММУНИСТИК ҲАМДА ИШЧИ ПАРТИЯЛАРИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАР СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТИНИ БУТУНИЧА ВА ТЎЛА МАЪҚУЛЛАДИ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1968 йил 17 июлда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлди.

Пленум «Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ докладини тинглади ва муҳокама қилди.

Доклад юзасидан музокараларда Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. ШЕЛЕСТ, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. ГРИШИН, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. КУНАЕВ, КПСС Волгоград область комитетининг биринчи секретари Л. С. КУЛИЧЕНКО, Украина Компартияси Закарпатье область комитетининг биринчи секретари Ю. В. ИЛЬНИЦКИЙ, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Н. М. ГРИБАЧЕВ, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари В. С. ТОЛСТИКОВ, КПСС Саратов область комитетининг биринчи секретари А. И. ШИБАЕВ, Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. ВОСС, КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. КОНОТОП, Украина Компартияси Донецк область комитетининг биринчи секретари В. И. ДЕГТЯРЕВ, СССР Фанлар академиясининг президенти М. В. КЕЛДИШ, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. СНЕЧКУС, ТАСС Бош директори С. Г. ЛАПИН ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ якунловчи нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети Пленуми муҳокама қилинган масала юзасидан бир овоздан қарор қабул қилди.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунлари тўғрисида

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат соҳасидаги социализмнинг позициясини мустаҳкамлаш, жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг жипслигини кучайтириш йўлини олиб бориш соҳасидаги, социалистик ва носоциалистик мамлакатлардаги коммунистик ҳамда ишчи партиялар билан муносабатлар соҳасидаги фаолиятини бутунича ва тўла маъқуллайди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми социалистик мамлакатлар: Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Совет Иттифоқи коммунистик ва ишчи партиялар делегацияларининг 1968 йил 14-15 июлда Варшавада бўлиб ўтган учрашуви якунларига ва шу учрашувда қардош партияларнинг Чехословакия Компартияси Марказий Комитети номига қабул қилган мактубига юксак баҳо беради ва уни якдиллик билан маъқуллайди. Пленум шу учрашувда КПСС делегациясининг фаолиятини ва учрашув иштирокчиларининг социализм мамлакатлари ўртасида қардошларча муносбатларни янада ҳар томонлама ривожлантиришга, пролетар интернационализми принципларри асосида социалистик системани, унинг жипслигини мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилганликларини билдириб, чиқарилган хулосаларни, Чехословакияда социализм иши учун қатъий кураш олиб бориш зарурлиги тўғрисидаги хулосаларни тўла маъқуллайди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ишонч билдирадики, қардош партияларнинг Варшавада қабул қилган мактубини Чехословакия Коммунистик партияси ва Чехословакия халқи мазкур социалистик мамлакатлар партиялари ва халқларининг самимий, дўстона интернационал ёрдамининг ифодаси деб тушунади ва уни қўллаб-қувватлайди ҳамда ушбу мактуб Чехословакия билан Совет Иттифоқи, барча социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасида дўстликни кучайтиришга ёрдам беради.

КПСС Марказий Комитети Пленуми партия билан халқнинг бирлигини бундан кейин ҳам ҳамма чоралар билан кучайтиришни, идеология ишини, марксизм-ленинизм улуғ таълимотини пропаганда қилишни ҳар томонлама ривожлантиришни зарур, деб ҳисоблайди. Мамлакатимизда коммунизм қурилиши ишидаги муваффақиятлар қардош социализм мамлакатларининг, барча революцион кучларнинг манфаатларига, тинчлик, миллий мустақиллик, демократия ва социализм учун, халқаро империализмга қарши кураш манфаатларига мувофиқдир.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

Азиз ўртоқлар!

Марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига асосланиб, муштарак ишларимиз тўғрисида, социализм позицияларини ва хавфсизликни, халқларнинг социалистик ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш тўғрисида жон куйдириб самимий дўстлик билан ёзилган ушбу хат билан сизларга Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша ва Совет Иттифоқи коммунистик ва ишчи партияларининг Марказий Комитетлари номидан мурожаат қилаётирмиз.

Мамлакатингиздаги воқеаларнинг ривожланиши бизни чуқур ташвишга солмоқда. Империализм қўллаб-қувватлаётган реакциянинг сизларнинг партиянгизга ва Чехословакия Социалистик Республикаси ижтимоий тузумининг асосларига қилаётган ҳужуми сизларнинг мамлакатингизни социализм йўлидан чиқариб юбориш хавфини туғдирмоқда, бинобарин бутун социалистик система манфаатларини хавф остида қолдирмоқда, биз бунга жуда аминмиз.

Биз шундай хавотирда эканлигимизни Дрездендаги учрашувда, бир неча марталаб ўтказилган икки томонлама учрашувлар вақтида, шунингдек партияларимиз кейинги вақтларда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумига йўллаган мактубларида изҳор қилган эдик.

Яқинда биз Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президаумига мамлакатларимиздаги аҳвол тўғрисида, шу жумладан Чехословакиядаги воқеаларнинг ривожланиши тўғрисида ҳам бир-биримизга ахборот бермоқ ва фикрлашиб олмоқ учун шу йил 14 июлда биргаликда яна учрашув ўтказишни таклиф қилган эдик. Афсуски Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми бу учрашувда қатнашмади ва вужудга келган вазиятни коллектив бўлиб ўртоқлашиб муҳокама қилиш имкониятидан фойдаланмади. Шу сабабли биз ўзимизнинг муштарак фикримизни тўла самимият ва очиқ кўнгил билан ушбу мактубда сизларга баён қилиб беришни зарур деб топдик. Сизлар бизни яхши тушуниб олишингизни ва ниятларимизга тўғри баҳо беришингизни истаймиз.

Партиянгизнинг ва давлатингизнинг ўзигагина хос ички ишлари бўлган ишларга аралашиш, коммунистик партиялар ва социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларда бўлган ўзаро ҳурмат, мустақиллик ва тенглик принципларини бузиш нияти бизда бўлгани йўқ ва бўлмайди.

Сизларнинг хатолар ва камчиликларни, шу жумладан социалистик қонунларни бузиш ҳоллари рўй берганлигини тузатишингизга халақит беришни истаган кечаги кун намояндалари сифатида сизларга мурожаат қилаётганимиз йўқ.

Биз Чехословакия социалистик халқ хўжалигини планлаштириш ва бошқариш методларига, сизларнинг экономика структурасини такомиллаштириш, социалистик демократияни ривожлантириш мақсадини кўзлаб қилаётган ҳаракатларингизга аралашмаймиз.

Чехлар билан словаклар ўртасидаги муносабатларни Чехословакия Социалистик Республикаси доирасида қардошларча ҳамкорликнинг соғлом негизларида бартараф қилинишини табриклайверамиз.

Шу билан бирга биз душман кучларининг мамлакатингизни социализм йўлидан тойдиришга ва Чехословакияни Социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олиш хавфини туғдиришига рози бўла олмаймиз. Бу иш энди фақат сизларнинг ишингизгина эмас. Бу иш иттифоқдошлик, ҳамкорлик ва дўстлик билан бирлашган барча коммунистик ва ишчи партияларнинг ҳамда давлатларнинг муштарак ишидир. Бу иш ўз мустақиллигини, Европада тинчлик ва хавфсизликни таъминламоқ учун, империалистик кучларнинг кирдикорларига агрессия ва реванш йўлига ўтиб бўлмайдиган ғов солмоқ учун Варшава Шартномасида бирлашган мамлакатларимизнинг муштарак ишидир.

Мамлакатларимизнинг халқлари жуда катта қурбонлар бериб гитлерчилар фашизми устидан ғалаба қозондилар, озодлик ва мустақилликни, тараққиёт ва социализм йўлидан олға бориш имкониятини қўлга киритдилар. Социалистик дунёнинг чегаралари Европанинг марказига ўтди, Эльба дарёсигача ва Шумава тоғларигача бориб етди. Шу сабабли биз социализмнинг мана шу тарихий ғалабалари, барча халқларимизнинг мустақиллиги ва хавфсизлиги таҳдид остида қолишига ҳеч қачон рози бўлмаймиз. Империализм тинч-ёки нотинч йўл билан, ичдан ёки сиртдан туриб социалистик системага раҳна солишига ва Европадаги кучларнинг нисбатини ўз фойдасига ўзгартиришига ҳеч қачон рози бўлмаймиз.

Иттифоқларимизнинг қудрати ва мустаҳкамлиги қардош мамлакатларимизнинг ҳар бирлдаги социалистик тузумнинг ички кучларига боғлиқдир, ўз халқлари ва давлатларининг сиёсий ва ижтимоий ҳаётида раҳбарлик ролини бажараётган партияларимизнинг маркача-ленинча сиёсатига боғлиқдир. Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролига путур етказиш социалистик демократияни ва социалистик тузумни тугатишга олиб келади, шу тариқа иттифоқимизнинг негизлари ва мамлакатларимиз ҳамдўстлигининг хавфсизлиги таҳдид остида қолдирилади.

Сизларга маълумки, сизнинг партиянгиз ҳокимият жиловини ўз қўлида маҳкам ушлаб бутун жараённи социализм манфаатлари томон йўллаб юборади, антикоммунистик реакциянинг бу жараённи ўз мақсадлари йўлида фойдаланишига йўл қўймайди, деб назарда тутиб, қардош партиялар Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети январь пленумининг қарорларига яхши ният билан муносабатда бўлган эдилар. Сизлар демократия централизмнинг ленинча принципини кўз қорачиғидек ҳимоя қиласиз, деб ишончимиз комил эди. Бу принципнинг хоҳ демократия томонини, хоҳ централизм томонини назарда тутмаслик муқаррар равишда партиянинг ва унинг раҳбарлик ролини заифлаштиришга, партияни ё бюрократик ташкилотга, ёки мунозара клубига айланиб кетишига олиб келади. Биз мана шу масаланинг ҳаммасини неча марталаб ўтказган учрашувларимизда гапириб берганмиз, сизлар ҳам, ҳамма хавфни билиб турибмиз ва шу хавфларнинг ҳаммасига зарба беришга маҳкам бел боғлаганмиз, деб бизга ваъдалар берган эдингиз.

Афсуски, воқеалар бошқа изга тушиб кетди.

Реакция кучлари партиянинг мамлакатга раҳбарлик қилиши сусайиб қолганлигидан фойдаланиб, «демократиялаштириш» шиорини демогогик равишда суиистеъмол қилиб, партиянинг раҳбарлик ролини тугатишдан, социалистик тузумни қўпоришдан, Чехословакияни бошқа социалистик мамлакатларга қарама-қарши қилиб қўйишдан иборат очиқ кўриниб турган ният билан Чехословакия Коммунистик партиясига қарши, унинг соф виждонли ва содиқ кадрларига қарши кампанияни авж олдириб юбордилар.

Кейинги вақтларда миллий фронт доирасидан ташқарида пайдо бўлган сиёсий ташкилотлар ва клублар аслини олганда реакция кучларининг штаблари бўлиб қолди. Социал демократлар ўзларига партия тузиб олишга зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар, махфий комитетлар ташкил этмоқдалар, Чехословакиядаги ишчилар ҳаракатини бузиб юборишга интилмоқдалар, буржуазия тузумини қайта тикламоқ учун мамлакатда раҳбарликни қўлга олишга интилмоқдалар. Антисоциалистик ва ревизионистик кучлар матбуотни, радиони ва телевидениени ўз қўлларига олиб, Коммунистик партияга ҳужум қилиш, ишчилар синфини ва барча меҳнаткашларни йўлдан оздириш, антисоциалистик демагогияни авж олдириш, Чехословакия Социалистик Республикаси билан бошқа социалистик мамлакатлар ўртасидаги дўстона муносабатларни қўпориш минбарига айлантириб юборди. Оммавий информация органларининг бир қанчаси реакция кучларига қарши чиқаётган ёки воқеаларни боришидан ўзининг ташвишланаётганлигини изҳор қилаётган одамларга нисбатан ашаддий маънавий террорни систематик равишда ўтказиб келмоқда.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети май пленумининг қарорларида ўнг ва антикоммунистик кучлар томонидан бўлаётган таҳдид асосий хавф эканлиги кўрсатиб ўтилган эди. Май пленумининг шу қарорларига қарамай, реакциянинг кучайиб кетган ҳужумига зарба берилмади. Шунинг учун ҳам реакция бутун мамлакат олдида ошкора чиқабериш, «2000 сўз» деган ном остида ўзининг сиёсий платформасини эълон қилиш имкониятига эга бўлиб қолди. Бу платформада Коммунистик партияга қарши ва конституцион ҳокимиятга қарши курашиш керак, деб ошкора даъват қилинади, забастовкалар ва тартибсизликлар қилишга чақирилади. Бу даъват партияга, Миллий Фронтга, социалистик давлатга жиддий таҳдид бўлиб, анархияни ўрнатиш учун қилинаётган урунишдир. Аслини олганда бу гап контрреволюциянинг ташкилий ва сиёсий платформасидир. Платформа авторларининг «Биз социалистик тузумни ағдармоқчи эмасмиз, коммунистларсиз ҳаракат қилмоқчи эмасмиз, социалистик мамлакатлар билан иттифоқларни бузмоқчи эмасмиз» деган даъволарига ҳеч ким лақиллламаслиги лозим. Бу гаплар контрреволюция платформасини легаллаштирмоқ, партиянинг, ишчилар синфининг ва барча меҳнаткашларнинг ҳушёрлигини йўқотиш мақсадини кўзловчи қуруқ сафсатадир.

Чехословакия Коммунистик партиясининг фавқулодда съездига тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги масъулиятли даврда кенг равишда тарқатилаётган бу платформа рад қилиниш у ёқда турсин, балки партия ва унинг раҳбарлиги сафларида ўзига ошкоро тарафдорлар топдики, улар антисоциалистик даъватларни қўллаб-қувватламоқдалар.

Антисоциалистик ва ревизионистик кучлар коммунистик партиянинг бутун фаолиятини қораламоқдалар, унинг кадрларига қарши тухмат кампаниясини олиб бормоқдалар, соф виждонли ва партияга содиқ коммунистларнинг обрўйини тўкмоқдалар.

Шундай қилиб социалистик мамлакат учун мутлақо маъқул бўлмайдиган вазият вужудга келди.

Шу вазиятда Чехословакия Социалистик Республикасининг социалистик ташқи сиёсатига қарши ҳужумлар қилинмоқда, социалистик мамлакатлар билан бўлган иттифоқ ва дўстликка ҳужумлар қилинмоқда. Ғарбий Германия ҳукумати мамлакатларимиз хавфсизлиги манфаатларига душманлик йўлини муттасил ўтказиб келаётганлигига қарамай, Германия Федератив Республикасига нисбатан бизлар келишиб олган муштарак сиёсатимизни ўзгартиришни талаб қилаётган овозлар эшитилмоқда. Германия Федератив Республикаси ҳукумат маъмурларининг ва реваншчиларнинг ўзларини яхши кўрсатиш учун қилаётган урунишлари мамлакатингиздаги раҳбар доираларга ҳам ёқиб тушмоқда.

Мамлакатингизда кейинги ойларда бўлаётган воқеаларнинг бутун бориши шуни кўрсатиб турибдики, империалистик марказлар қўллаб-қувватлаётган контрреволюция кучлари социалистик тузумга кенг равишда ҳужум бошлаб юбордилар, партия ва халқ ҳокимияти уларга зарур равишда қаршилик кўрсатмаётир. Халқаро империалистик реакция марказлари Чехословакиядаги воқеаларга қўшилаётганликларига шак-шубҳа йўқ, улар антисоциалистик кучларни шу йўлда, ҳаракат қилишга руҳлантириб, вазиятни кескинлаштириш ва мураккаблаштириш учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Буржуа матбуоти Чехословакия Социалистик Республикасидаги «демократлашишни» ва «либераллашишни» мақтаган бўлиб, қардош социалистик мамлакатларга қарши гиж-гижлаш кампаниясини олиб бормоқда. Германия Федератив Республикасининг ҳукмрон доиралари алоҳида активлик кўрсатмоқдалар, социалистик мамлакатлар ўртасида низо чиқармоқ, Германия Демократик Республикасини якккалаб қўймоқ, ўзларининг реваншчилик ниятларини амалга оширмоқ учун Чехословакиядаги воқеалардан фойдаланишга уринмоқдалар.

Сиз, ўртоқлар, шу ҳавфларни кўрмаяпсизми, ахир? Бундай вазиятда пассив бўлиб қолиш, декларацияларнинг ўзи билангина чекланиб қолиш ҳамда социализм ишига ва иттифоқчилик мажбуриятларига содиқмиз, деб ваъдалар бериш билан кифояланиш мумкинми, ахир? Контрреволюция сизларнинг позицияларингизни бирин-кетин тортиб олаётганлигини, партия воқеаларнинг бориши устидан контроллик қилиш имкониятини йўқотиб қўлганлигини ва антикоммунистик кучлар тазйиқи остида тобора орқага чекинаётганлигини кўрмаяпсизми, ахир?

Мамлакатингизнинг матбуоти, радиоси ва телевиденияси Варшава Шартномаси, қуролли кучлари штаб машқлари ўтказаётганлиги хусусида Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга ишончсизлик ва душманлик туғдириш мақсадида кампания бошлаб юбормадими, ахир? Иш шу даражага бориб етдики, Совет Армиясининг бир неча қисмлари иштироки билан ўтказилган ва ҳарбий ҳамкорлик учун оддий иш бўлган ва қўшинларимизнинг биргаликда ўтказилган штаб машқларидан Чехословакия Социалистик Республикасининг суверенитети бузилди, деган асоссиз айбларни тўнкаш учун фойдаланилмоқда. Чехословакиянинг озодлиги ва мустақиллиги учун ўз ҳаётини қурбон қилган совет жангчиларининг хотираси муқаддас билиб ҳурмат қилинаётган мамлакатда шундай ҳодисалар бўляпти. Айни шу вақтда НАТО агрессив блокининг ҳарбий кучлари мамлакатингизнинг ғарбий чегараларига яқин жойларда маневрлар ўтказмоқдалар, бу маневрларда реваншчи Ғарбий Германия армияси қатнашмоқда. Аммо бу хусусда сира оғиз очилаётгани йўқ.

Мана шу нодўстлик кампаниясининг илҳомчилари Чехословакия халқининг онгини хиралаштиришни, уни йўлдан оздиришни ва Чехословакия Социалистик мамлакат бўлиб турганидагина, социалистик ҳамдўстликнинг аъзоси бўлиб турганидагина ўзининг мустақиллигини ва суверенитетини сақлаб қолиши мумкин, деган ҳақиқатга путур етказишни истаётганликлари кўриниб турибди. Ҳозирги кунда социализм душманларигина социалистик мамлакатлардан Чехословакия Социалистик Республикасининг «суверенитетини ҳимоя қилиш» шиорини ёвуз мақсадлар йўлида ишлатишлари мумкин. Ваҳолонки мана шу социалистик мамлакатларнинг иттифоқи ва қардошларча ҳамкорлиги мамлакатларимиз халқларининг мустақиллиги ва эркин ривожланиши учун жуда мустаҳкам пойдевор бўлиб турибди.

Бизнинг фикримизча, шундай вазият вужудга келдики, бу вазиятда Чехословакиядаги социализм негизларига бўлаётган таҳдид бошқа социалистик мамлакатларнинг муштарак ҳаётий манфаатларини хавф остида қолдирмоқда. Бундай хавф остида бепарво ва бeғам бўлиб турсак, мамлакатларимизнинг халқлари бизни ҳеч қачон кечирмаган бўлур эдилар.

(Охири иккинчи бетда).

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

(Охири. Боши биринчи бетда).

Биз шундай бир вақтда яшаб турибмизки, тинчлик, халқлар хавфсизлиги ва эркинлиги социализм кучларининг бирлигини ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ талаб қилмоқда. Халқаро кескинлик юмшамаётир. Америка империализми ўзининг зўравонлик сиёсатидан ва озодлик учун курашаётган халқларга қарши ошкора интервенция қилиш сиёсатидан воз кечгани йўқ. У ҳозир ҳам Вьетнамда жиноятқорона уруш олиб бормоқда, Яқин Шарқда Исроил агрессорларини қўллаб-қувватламоқда, можарони тинч йўл билан бартараф қилишга ҳалақит бермоқда. Қуролланиш пойгаси андак бўлса ҳам тўхтагани йўқ. Ўзида янги фашизм кучлари ўсиб бораётган Германия Федератив Республикаси чегараларни ревизия қилишни талаб этиб мавжуд ҳолатни ўзгартиришга зўр бериб ўринмоқда, Германия Демократик Республикасини босиб олиш ниятидан ҳам, ядро қуролини қўлга киритиш ниятидан ҳам воз кечишни истамаётир, қуролсизланиш тўғрисидаги таклифларга қарши чиқмоқда. Ялпи қирғин воситалари жуда кўп миқдорда тўпланган Европада тинчлик ва халқлар хавфсизлиги аввало социалистик мамлакатларнинг жипслиги, кучи ва тинчликсевар сиёсати туфайли сақланиб турибди. Социалистик мамлакатларнинг мана шу кучи ва бирлиги учун, жаҳоннинг тақдири учун биз ҳаммамиз жавобгармиз.

Бизларнинг мамлакатларимиз шартномалар ва битимлар орқали бир-бирлари билан боғлангандирлар. Давлатлар ва халқларнинг мана шу муҳим ўзаро мажбуриятлари социализмни ҳимоя қилишдан ва социалистик мамлакатларнинг коллектив хавфсизлигини таъминлашдан иборат муштарак интилишга асосланмоқда. Қўлга киритилган революцион ғалабаларни қўлдан бериб қўймаслик учун тарихий масъулият партияларимиз ва халқларимиз зиммасига юклатилган.

Партияларимизнинг ҳар қайсиси фақат ўзининг ишчилар синфи ва ўзининг халқи олдидагина жавобгар бўлиб қолмасдан шу билан бирга халқаро ишчилар синфи, жаҳон коммунистик ҳаракати олдида ҳам жавобгардир ва шу жавобгарликдан келиб чиқадиган мажбуриятлардан бўйин товлаши мумкин эмас. Шу сабабли бизлар социализм ғалабаларини, хавфсизлигимизни ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг халқаро позицияларини ҳимоя қилишда бирдам бўлиб ва бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилишимиз лозим.

Шу сабабли биз антикоммунистик кучларга кескин зарба бериш ва Чехословакияда социалистик тузумни сақлаб қолиш учун кескин курашиш фақат сизларнинг вазифангиз бўлиб қолмасдан бизларнинг ҳам вазифамиздир, деб ҳисоблаймиз.

Чехословакиядаги ишчилар синфининг ва барча меҳнаткашларнинг ҳокимиятини, социалистик ғалабаларини ҳимоя қилиш иши:

ўнг ва антисоциалистик кучларга қарши кескин ва дадил ҳужум қилишни, социалистик давлат вужудга келтирган барча ҳимоя воситаларини сафарбар қилишни;

социализмга қарши чиқаётган барча сиёсий ташкилотларнинг фаолиятини тўхтатишни;

оммавий информация воситаларини — матбуот, радио, телевидениени партия ўз қўлига олиб, бу воситалардан ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг социализмнинг манфаатлари йўлида фойдаланишни;

партия ўз сафларини марксизм-ленинизм принциплари асосида жипслаштиришни, демократик централизм принципига оғишмай риоя қилишни, ўз фаолияти билан душман кучларига кўмаклашаётганларга қарши курашишни талаб этади;

Чехословакияда социалистик тузумни қаттиқ туриб сақлаб қолишга ва антисоциалистик унсурларни мағлубиятга учратишга қодир бўлган кучлар борлигини биламиз. Ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлар, илғор зиёлилар — республика меҳнаткашларининг катта кўпчилиги социалистик жамиятни янада ривожлантирмоқ учун зарур бўлган ҳамма нарсани қилишга тайёр. Ҳозирги кунда вазифа шуки мана шу соғлом кучларга истиқболни очиқ кўрсатиб бериш ва уларни ҳаракатга қўзғотиш, Чехословакияда социализмни сақлаб қолмоқ ва мустаҳкамламоқ учун буларнинг ғайратини контрреволюция кучларига қарши курашга сафарбар қилиш керак.

Контрреволюция таҳдид солиб турган бир пайтда коммунистик партиянинг даъвати билан ишчилар синфининг овози ўзининг зўр қудрати билан баралла янграши лозим. Ишчилар синфи меҳнаткаш деҳқонлар билан бирга социалистик революциянинг тантана қилиши учун жуда кўп ғайрат сарфлади. Социализм ғалабаларини сақлаб қолиш улар учун айниқса қимматлидир.

Биз аминмизки, Чехословакия Коммунистик партияси ўзининг масъулиятини англаб реакция йўлига ғов солмоқ учун зарур чораларни кўради. Бу курашда сизлар кардош социалистик мамлакатларнинг бирдамлигига ва бутун чоралар билан ёрдам беришига амин бўлишингиз мумкин.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан.

Тодор ЖИВКОВ — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси;

Станко ТОДОРОВ — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари;

Борис ВЕЛЧЕВ — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари;

Пенчо КУБАДИНСКИЙ — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Совети раисининг ўринбосари.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан.

Янош КАДАР — Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари;

Ене ФОК — Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси;

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан.

Вальтер УЛЬБРИХТ — Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари; Германия Демократик Республикаси давлат кенгашининг раиси;

Вилли ШТОФ — Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг раиси;

Герман АКСЕН — Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан.

Владислав ГОМУЛКА — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари;

Мариан СПИХАЛЬСКИЙ — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси давлат кенгашининг раиси;

Юзеф ЦИРАНКЕВИЧ — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси;

Зенон КЛИШКО — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан.

Л. И. БРЕЖНЕВ — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари;

Н. В. ПОДГОРНИЙ — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси;

А. Н. КОСИГИН — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг раиси;

П. Е. ШЕЛЕСТ — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари;

К. Ф. КАТУШЕВ — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари.

Варшава, 1968 йил 15 июль куни.

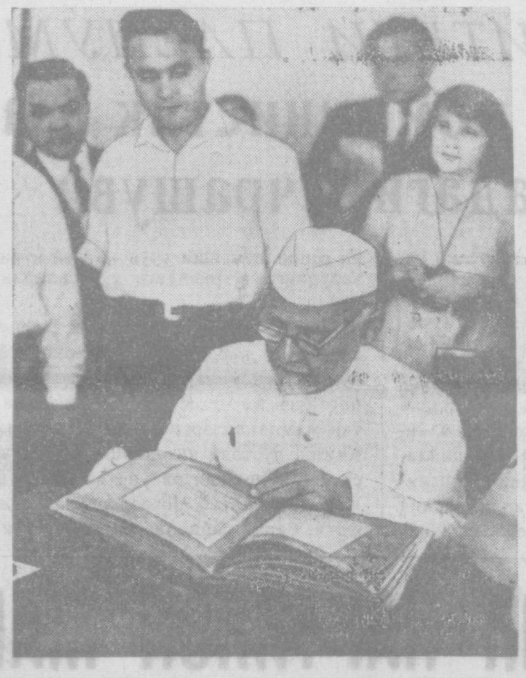

Ҳиндистон Республикасининг президенти доктор Зокир Ҳусайн Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлди. Суратларда: (ўнгда) ҳурматли меҳмон Ўзбекистон Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтида нодир шарқ қўлёзмалари коллекцияси билан танишмоқда. (Чапда) халқнинг қадимий одатига кўра Ҳиндистон Республикаси президентига совғалар тортиқ қилинмоқда.

Н. Ключнев ва В. Мастюков фотолари, (ЎзТАГ).

ВИЗИТ ТУГАЛЛАНДИ

Ҳиндистон президенти доктор Зокир Ҳусайн Тошкентдан жўнаб кетди

Ҳиндистон Республикасининг президенти доктор Зокир Хусайн 18 июлда, Ўзбекистон бўйлаб қилган сафарининг сўнгги кунида Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози билан танишди.

Деҳқонлар дўст давлат бошлиғини ва унга ҳамроҳ бўлиб келган кишиларни шодиёна кутиб олдилар. Колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Эгамназаров ва ишлаб чиқариш илғорлари президентга ҳамда унинг ҳамроҳларига ўз ишлари тўғрисида гапириб бердилар. Президент мўл ҳосил етиштирилаётган пахта далаларини кўздан кечирди.

Ҳиндистонлик меҳмонлар колхоздан тўғри Тошкент аэропортига қараб йўл олдилар. Бу ерда Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг жуда кўп намояндалари уларни кутиб турган эдилар. Аэровокзал биноси пештоқига Ҳиндистон Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари кўтарилган эди.

Ҳиндистон президентини кузатиб қолиш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ё. С. Насриддинова, СССР Геология министри А. В. Сидоренко, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, С. К. Зиёдуллаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, министрлар ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари, СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси Н. М. Пегов, СССР Ташқи ишлар министрлиги Жанубий Осиё бўлимининг мудири А. А. Фомин, СССР Ташқи ишлар министрлиги протокол бўлими мудирининг ўринбосари Л. Л. Колоколов, матбуот, радио ва телевидение вакиллари аэропортга келдилар. Кузатиб қолувчилар орасида Ҳиндистоннинг СССРдаги элчиси Кеваль Сингх ҳам бор эди.

Ҳиндистон йўллар министри К. М. Пунача, Ҳиндистон Ташқи ишлар министрлигининг ташқи ишлар секретари Раджешвар Дайял, президентнинг секретари доктор Нагендра Сингх, Ҳиндистон Ташқи ишлар министрлиги бўлим мудири Придхи Сингх ва Ҳиндистонлик бошқа меҳмонлар ҳам Ҳиндистон президенти доктор Зокир Хусайн билан бирга Тошкентдан ватанига жўнаб кетдилар.

Ҳиндистон президенти доктор Зокир Хусайн жўнаб кетиш олдидан матбуотда эълон қилиш учун қуйидагиларни айтди:

— Совет Иттифоқида ўн кун бўлганимдан кейин бугун эрталаб жўнаб кетяпман. Менинг сафарим вақтида менга ва менга ҳамроҳ бўлиб келган кишиларга меҳр-муҳаббат, ғоят катта илтифот ва олижанобларча меҳмондўстлик кўрсатдилар. Мен Москвада СССР Олий Совети Президиумининг Раиси, СССР Министрлар Совети Раиси ва Совет Иттифоқининг бошқа раҳбарлари билан ғоят фойдали суҳбатлар қилдим. Ҳар иккала мамлакатимиз ўртасида қарор топган традицияга мувофиқ фикрлашиб олиш самимий, дўстона ва ўзаро ишонч вазиятида ўтди.

Мана шу қисқа муддатли сафар вақтида мен Ленинград, Тбилиси, Душанбе, Самарқанд, Бухоро ва Тошкент билан танишишга муваффақ бўлдим. Мен Совет Иттифоқининг хилма-хил ва бой маданий меросини, совет халқининг ҳамма соҳаларида эришган муваффақиятларини ва жуда катта иқтисодий ресурсларини кўриш имкониятига эга бўлдим. Совет халқи билан Ҳиндистон халқи ўртасидаги чуқур дўстлик менда асло унитилмас ва қувонарли таассурот қолдирди. Совет Иттифоқининг 50 йил мобайнида эришган муваффақиятлари менда зўр таассурот қолдирди. Совет халқи экономика, саноат, техника ва фан соҳасида эришган муваффақиятлари билан фахрланишга ҳақлидир. Маориф, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот соҳасида совет халқи бошқа ҳар қандай халқларга қараганда энг катта имкониятларга эгадир.

Ҳар иккала мамлакатимиз ўзаро ҳурмат ва инсоний фазилатларга асосланган ўзаро дўстона алоқада бўлишларига аминман. Бизнинг дўстлигимиз ҳар иккала мамлакат манфаатларигагина мувофиқ бўлиб қолмай, балки шунингдек, ялпи тинчликнинг муҳим омилидир. Халқларимиз ўртасида мавжуд мустаҳкам, яхши ниятдаги алоқалар ва дўстлик туфайли бахтиёрмиз деб айтиш учун тўла асосларга эга бўлсак ҳам биз бу дўстликнинг ҳозирги даражаси билан қаноатланиб қолмаслигимиз керак. Ҳар иккала мамлакатимиз ҳукуматлари, ҳар бир масъул ходим бу дўстликнинг янада мустаҳкамланиши учун тинмай куч сарфлаши лозим.

Президент дўстона меҳмоннавозлик учун самимий ташаккур билдиришни ҳамда улуғ Совет Иттифоқи халқига бахт-саодат, тинчлик ва равнақ тилаб билдирган энг яхши истакларини етказишни илтимос қилди.

ПАХТАНИ ЭРТА ЕТИЛТИРАМИЗ

Беш йилликнинг учинчи йили пахтакорлар учун синов йилидир. Бу йилни қанчалик самарали якунлаш шу кеча-кундуздаги ишларимизга кўп жиҳатдан боғлиқ. Мен кўп пахтакорлар билан суҳбатда бўлганман. Баъзилар пахтамиз кечикди, ривожи паст, деб нолишади. Албатта бундай кишиларнинг фикрига ҳадеб қўшилавериш ўринли эмас.

Маълумки, ғўза кун санайди. Шундай экан, 10-15 кун ҳаво паст келиб, баъзи жойларда чигит қайта экилган бўлса, нима бўлибди. Энди ҳаво исиб кетди. Шундай дамларда ҳар қандай паст ғўзани ҳам сифатли парвариш қилиб олдинги кўчатларга етказиб олиш ҳеч гап эмас.

Биз пахтакорлар обн-ҳавонинг инжиқликларини кўп кўрганмиз. Лекин, ундай пайтларда ҳеч ўзимизни йўқотиб қўймаганмиз. Доимо зиммага олган мажбуриятни оширибо бажариб, мусобақадошларимиз олдида уятли бўлиб қолган эмасмиз.

Бу йилги мақсадимиз ҳам ана шундай. Биз 200 гектар ерда пахта етиштираяпмиз. Обиҳаво ноқулай келган кунларда ҳам ишни бўшаштирмадик. Табиат қийинчиликларини мардонавор енгдик. Мавжуд ниҳолларни тез-тез озиқлантирдик. Культивация қилиб турдик. Тўғри, бу йили бошқа йилларга қараганда ўғитлардан кўпроқ фойдаландик. Йиллик нормадан оширилган миқдорда ўғит бердик. Икки марта ўринга 3 марта культивация қилинди. Саратон сувига ғўзаларни қондираяпмиз. Ана шунинг учун ҳам апрель-май ойларида рўй берган қийинчиликлар мардонавор енгилди. Кўчатларимиз ривожи яхшиланиб кетди. Биз йил бошида ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта етиштириб, ҳосилнинг 90 процентини машиналар ёрдамида териб олишга сўз берган эдик. Уни албатта устидан чиқамиз. Қатор ораларига ишлов беришни бир кун ҳам бўшаштирмай, ҳар йилгидек бу йил ҳам пахтани эрта етилтирамиз.

И. ҲОЛИҚОВ,
Оққўрғон районидаги Навоий номли колхознинг участка бошлиғи.

АЛИШЕР НАВОИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 525 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

НАВОИЙ ВА АДАБИЙ ТАЪСИР

Алишер Навоий кўп асрли бой тарихга эга бўлган ўзбек классик адабиётининг отахонидир. У «Хамса» каби дурдона асарлари билан ўз даври қомусини яратган, ўрта асрдаёқ бутун Шарқ ва Европа мамлакатларига танилган улуғ даҳодир. Унинг бой адабий ва илмий мероси фақат бизнинг замонамизда совет навоийшуносларининг чуқур илмий тадқиқотлари туфайли атрофлича, кенг ва объектив баҳосини олиб, «иккинчи баҳор»ни бошидан кечирмоқда, ҳақиқий ва тўла жамолини кўрсатиб, тиллардан-тилларга ўтиб, севилиб ўқилмоқда.

Буюк шоир ва мутафаккир Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига бағишлаб Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти «Навоий ва адабий таъсир масалалари» китобини нашр этди. Бу китоб шу жиҳатдан характерлики, у Алишер Навоийнинг серқиррали ижодини китобхонларга чуқурроқ тушунтиришни ўз олдига вазифа қилиб қўйган. Китобда Навоий ижодига унинг салафлари ва замондошлари таъсири ҳамда Навоийнинг ўзидан кейинги шоирларга ижодий таъсири, Навоий дунёқарашининг шаклланиш манбалари, Навоий ва ўзбек тили тараққиёти, Навоий ўзбек адабий тилининг асосчиси каби актуал масалалар ёритилади.

Навоий ва адабий таъсир масалаларига бағишланган тўпламнинг яратилишида Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг академиги Воҳид Зоҳидов, филология фанлари докторлари Азиз Қаюмов, Абдуқодир Ҳайитметов, тўпламни тузувчи ва масъул муҳаррирлар Суйима Ғаниева ва Абдурашид Абдуғафуровлар катта ижодий ҳисса қўшганлар.

Тўплам 20 дан ортиқ илмий тадқиқотдан иборат бўлиб, муаллифлари республикамиздаги таниқли навоийшунослар, академиклар, профессорлар, филология фанлари докторлари, талантли ёш олимлардир.

Улуғ шоир ижодини яқиндан ўрганиш ва тўғри тушунишда, биринчи галда, Навоий дунёқарашининг асосий ва ғоявий манбаларини билиш масалалари катта аҳамият касб этади. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, фалсафа фанлари доктори, профессор В. Зоҳидов ўз мақоласида Навоий ва маданий мерос масалаларига тўхталиб, Навоий дунёқарашининг шаклланишида юнон маданияти билан бирга Шарқнинг улуғ сиймолари Абулқосим Фирдавсий, Абу Наср Форобий, Ибн Сино ижодиётининг баракали ролини таъкидлайди.

Алишер Навоий айниқса буюк озар шоири Низомий Ганжавийнинг таъсирида, у билан ижодий мусобақада бўлган, ўзининг улкан адабий-фалсафий хазинасини жавоҳирлар билан безашда баҳраманд бўлган. Шунингдек, муаллиф Навоий ижодига Шамсиддин Муҳаммад Ҳофиз Шерозийнинг таъсири ҳақида сўз юритиб, қуйидагиларни ёзади: «Алишер Навоий Ҳофиз шеъриятидан чуқур таъсирланган, унга тўғри баҳо бера олган бўлиб, уни тақдирлаган, унинг ижодида, дунёқарашида бўлган қимматли дурдоналарни топиб териб ола олган».

Навоий ва унинг замондош устози Абдураҳмон Жомий билан бўлган ижодий ҳамкорлиги ҳақида ҳам мақолада қимматли маълумотлар берилади.

Тўпламда фалсафа фанлари доктори М. Хайруллаев Навоийнинг адабий ва илмий мероси, унинг дунёқарашининг шаклланиши масалалари ҳақида фикр юритади. Навоий дунёқарашининг шаклланишида ўтмиш мероси — Форобий ва Низомий, Румий ва Жомий асарларини ўрганиш, улардаги илғор ғояларни ривожлантириш муҳим роль ўйнаган.

— Алишер Навоийни буюк мутафаккир даражасига кўтарган муҳим томонлардан бири шундаки, — деб ёзади муаллиф ўз мақоласида, — у ўзигача бўлган феодал Яқин ва Ўрта Шарқдаги маънавий, интеллектуал тараққиёт талабларини, илғор ижтимоий-фалсафий фикрлар тараққиёти ютуқларини ўз замонаси равнақининг муҳим талаблари билан бирлаштира олади.

Алишер Навоий ижоди, айниқса, совет замонасида ўз қадр-қимматини, ўрнини топди, фаннинг янги соҳаси — навоийшунослик вужудга келди. Филология фанлари доктори, профессор И. Султонов «Навоий ва замонамиз» мақоласида ана шу навоийшунослик фанининг янги, юксак босқични бошидан кечираётганини етарли далиллар билан асослаб беради.

Тўпламда икки қардош халқлар — ўзбек ва тожик классиклари Алишер Навоий (Фоний) ва Ҳофиз ижодий традициялари масаласига доир тадқиқот алоҳида ўрин эгаллайди. Муаллиф Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги, филология фанлари доктори, профессор А. Мирзоев Алишер ижодининг яна бир қирраси билан яқиндан таништиради, форс-тожик тилида ёзилган шеърларига тўхталади, Навоийнинг Хўжа Ҳофиз ғазалларига ёзган жавоб назира шеърлари мисолида тожик ғазалчилигида ўз қалам кучини синаганини шарҳлайди. Айниқса Абдураҳмон Жомийдан кейин Алишер Навоий XV аср форс-тожик ғазалчилигининг энг буюк вакилларидан бири сифатида муносиб ўрин олгани таъкидланади.

Алишер Навоийнинг ижодий традициялари ва кейинги давр ўзбек классик шоирлари ижодиёти алоҳида ўрганишни талаб этадиган актуал масалалардан ҳисобланади. Илмий жамоатчилик эътиборига илк бор ҳавола қилинаётган ва Ҳамзанинг «Тугалланмаган поэма» достони таҳлилига бағишланган «Навоий ва Ҳамза» мақоласида филология фанлари доктори, профессор Л. Қаюмов ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ижодига бўлган Навоий ижодининг баракали таъсирини кўрсатади.

Навоий асарларининг жамоатчиликка маълум бўлмаган қўлёзмаларини қидириб топиш ва уларнинг илмий қимматини белгилаш билан боғлиқ масалалар, жумладан Қозон университети китоб фондидан топилган Навоий «Ҳамса»сининг қадимий нусхаларидан бири, «Илк девони»нинг яна бир нусхаси, Абдужалил котиб қаламига мансуб Навоийнинг «Наводир ун-ниҳоя» девонининг қадимий нусхаси ҳақида ЎзССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари кандидати П. Шамсиевнинг «Навоий асарларининг янги топилган қўлёзмалари» мақоласида қимматли маълумотлар берилади.

Юқорида айтилганлардан ташқари тўпламдан ўрин олган «Навоий ва ўзбек совет адабиёти», «Навоий ва Самарқанд шоирлари», «XV аср ўзбек адабий тилининг диалектал асослари масаласи», «Навоий тилининг фонетик хусусиятлари» каби бир қатор мақолалар борки, уларда устоз Навоийнинг ижодий традицияларини синчиклаб ўрганиш натижасида янги-янги қимматли фикрлар ўртага ташланади.

Бобокалон шоир ва мутафаккир юбилейига муносиб тўёна бўлган бу китобни китобхонларимиз зўр қизиқиш билан ўқишларига ишончимиз комил.

Дилбар РАҲМАТОВА,
филология фанлари кандидати.

ЯНГИЛИКЛАР, ХУШХАБАРЛАР

ЁЗ НЕЪМАТЛАРИДАН КОНСЕРВАЛАР

Далаларда ҳосил пешма-пеш етиляпти. Ғарқ пишган нози-неъматлар меҳнаткашлар дастурхонига зийнат бўлаяпти. Ёз бошланиши билан Тошкент консервачилари иши ҳам кўпайиб кетди. Бу ерда ширин-шакар мевалардан консервалар тайёрлаш қизғин давом этаяпти.

Завод меҳнат аҳли бу йил «аччиқ-чучук» консерваси тайёрлашни ҳам йўлга қўйди. Бу консерва «Тошкент» салатидан фарқ қилиб, уни узоқ вақт сақлаш мумкин. Шундай консервадан бу йил 60 минг банкаси тайёрланади. Айни пайтда коллектив кичкинтойлар учун хам янги консервалар ишлаб чиқаришга киришди. Бу консервалар олма ва бошқа маҳсулотлардан тайёрланган бўлиб, болалар учун ғоятда фойдалидир.

Корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида томат агрегати тўла механизациялаштирилди. Бу билан томат тайёрлаш суръати тезлашди ва маҳсулот сифати яхшиланди. Ҳадемай корхонада тайёрланган янги мавсум томатлари истеъмолчиларга бориб тегади.

ЛОЙИҲА ТАЙЁР

Чилонзордаги Ҳамроқул Турсунқулов ва Проектная кўчалари туташган жойда ҳадемай улкан билим юрти қад кўтаради. Унинг лойиҳаси ҳозир тайёр. Сметалар тузилиб, қурилиш учун зарур бўлган дастлабки материаллар ҳисобкитоби олинаяпти. Лойиҳа бўйича бу ерда икки минг ўқувчи таълим оладиган Й. Охунбобоев номидаги медицина билим юрти корпуслари қад кўтаради. Корпусларда 35 синф хонаси, 250 ўринга мўлжалланган мажлислар зали, 230 китобхон мутолаа қиладиган кутубхона, 52 лаборатория ва практик машғулотлар ўтказадиган кабинетлар бўлади.

Лойиҳачилар шу ернинг ўзида 270 ўринли туғруқхона биноси қуришни ҳам мўлжаллаганлар. Турли хил даволаш профилакторийлари беморлар дардига даво излайди.

ДЎСТЛИК ҲАЙКАЛИ

Абдураҳмон Жомий Алишер Навоийга устоз эди. Улар аҳил дўст ҳам эдилар. Ана шу дўстлик ҳақида Навоий жуда кўп гапирган ва ўз асарларида ёзган эди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги Самарқанднинг Регистон майдонида шу дўстликка бағишлаб ҳайкал қуришга қарор қилди. Янги ҳайкал лойиҳасини тошкентлик бир группа архитекторлар, скульпторлар ва рассомлар яратганлар.

ЧОРВОҚ ВА ЧИМЁН — ОРОМГОҲ ВОДИЙ

ХАЛҚИМИЗДА табиат қудратини кўрмоқчи бўлсанг тоққа чиқ, деган гап бор. Ҳақиқатан ҳам Бўстонлиқ томонга кетаётиб унинг маркази Ғазалкент шаҳрига етганингиздаёқ табиат усталик билан безаган, кўзларни қувнатувчи, дилларни яйратувчи водий намоён бўлади. Ҳозирги жазирама кунларда ҳам кўм-кўк либос кийган тоғ бағирлари киши руҳига енгиллик бағишлайди. Тошлар орасидан сизиб жилғаларга айланаётган, ана шу жилғалар бир-бирларига қўшилиб, Чотқол, Писком, Кўксув номини олиб мавжланаётган дарёларнинг суви тошдан-тошга урилиб, қирғоқларни ялаб, тўлқинланиб оқади. Шу дарёлар қирғоғи, кўм-кўк дарахтзорларга бурканган адрлар оромгоҳ дам олиш жойлари ҳисобланади.

Чимён ва Бурчмулла, Нанай ва Оқтош, Боғистон ва Сежак, Яккатут ва Чинорбулоқ қишлоқларининг ҳар бир бурчаги, ҳар бир дарахтининг тағи шунчалик сўлим ва хушҳавоки, бу ерларда дам олсангиз, ҳордиқ чиқарсангиз кучингизга куч қўшилади, кайфиятингиз енгил тортади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Чорвоқ ва Чимённи дам олиш зонасига айлантириш тўғрисида қабул қилган қарорлари ҳаммани қувонтиради. Ана шу қарорга кўра бўлажак курортларда ёз фаслида 50 минг киши, қишда эса 15 минг киши дам олади. Чимёнда 1200 доимий ўринли, 25 минг мавсумий ўринли тоғ-чанғи спорти комплекси қуриш мўлжалланмоқда.

1975 йилларни кўз олдимизга келтирамиз. Чорвоқ денгизи мавжланиб тўлқинланади, кирсангиз шохлари эгилиб ётган қирмизи олчалар, хушбўй олхўриларни кўриб, бу ерлик соҳибкорлар меҳнатига таҳсин ўқийсиз. Худди шу қишлоқ Чорвоқ денгизининг кунчиқар томонидаги гўзал шаҳарчага айланади.

Бундан 7—8 йил илгари совхознинг Писком дарёси юқорисидаги Сежак қишлоғи аҳолиси асосан ғаллачилик ва чорвачилик билан шуғулланар эди. Бу ерлик кишилар тоғ бағирларига машиналарда сув ташиб чиқариб, турли-туман мева дарахтларини ўстирдилар. Ҳозирги пайтда сойликдан тоғлардаги боққа қарасангиз одам боласи нималарга қодир эканлигини кўриб қувонасиз. Ўша вақтларда тоққа ўрмалаб чиқиб кўчат суғориш қанчалик машаққатли бўлган эди. Энди унинг роҳати кўриляпти. Ҳар куни тонна-тонналаб тоғ меваси машиналар карвонини ташкил этаяпти. Сежак қишлоғининг қуйи қисмини Чорвоқ денгизи сувлари босиб келади, юқори қисми эса қирғоқ бўйидаги гўзал қишлоқ бўлиб қолади.

14-«Бўстонлиқ» совхози ташкил бўлган 1957 йилда боғлар 99 гектарни ташкил этарди, холос. Ҳозир эса совхознинг 1747 гектар боғи бор. Ўша вақтда икки гектаргина узумзор бўлса, ҳозир бу миқдор 319 гектарга етказилди. Шундан ҳам кўриниб турибдики, бундан ўн йил муқаддам бу ерларда дарахтлар жуда сийрак бўлган. Агар тоғ ҳавосининг оромбахшлиги ҳисобга олинмаса дам олишга қулайлик бўлмаган. Кейинги ўн йил ичида шу тоғ бағирлари дарахтзорларга айлантирилган экан, мана бугун Чорвоқ денгизи сувга тўлишига яқин қолганда кишиларнинг эртанги кўз олдида Боғистон ва Сежак қишлоқлари кўзга чалинади. Мана шу якка тут ҳам, атрофдан кўриниб турган қишлоқлар ҳам бундан ўн йил бурун кам дарахт жойлар эди. Тоғ бағирларида ва ундан юқорироқ баландликларда ёввойи ҳолда ўсадиган олма, писта, ёнғоқ ва шулар сингари тоғ мевалари бўларди. Кўпчилик қўлни қўлга бериб меҳнат қилди. Мана энди қадимги ғаллазорлар, чорва моллари боқиладиган яйловлар ўрнида боғлар.

Совхоз директори Мария Леонтьевна Пугачева ҳикоя қилади.

— Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг Чорвоқ ва Чимённи дам олиш зонасига айлантириш тўғрисидаги қарори бизни мамнун этди. Тўғри, Чорвоқ денгизи сувга тўлганда бизнинг ҳозирги боғларимиз қишлоқларимизнинг бир қисми сув остида қолади. Лекин бир туп дарахтимиз, бир кичик қишлоғимиз сув остида қолади-ю, аммо денгиз қирғоғида янги дарахтзорлар, чиройли қишлоқлар барпо этиш имкониятига эга бўламиз. Тоғда дарахт ўстиришнинг машаққатини ана шу ишни бажараётган одамлар тасаввур қила оладилар. Бунинг учун сув етказиб келиш жуда ҳам қийин иш эди. Машиналарда сув ташиб, дарахт ўстирганмиз. Энди эса денгиз суви, ҳозирги дарёлар суви юқорига кўтарилиб, дарахтзорларимиз, экинзорларимиз сувга сероб бўлади. Бир туп дарахт ўрнига ўнлаб, юзлаб, минглаб туп дарахтлар экамиз. Бу ишлар авалгидек машаққатли бўлмайди.

Бу йил боғларда олма жуда сероб бўляпти. Шу кунларда олма териш ва жўнатиш қизғин. Суратда: (чапдан ўнгга) звено бошлиғи Э. Тўлаганов ва бўлим партия ташкилотининг секретари И. Нурматов ўртоқлар олма ҳосилини чамаламоқдалар.

ЧОРВОҚ СУВ ОМБОРИ РАЙОНИДА ЁЗ ФАСЛИДА БИР ЙЎЛА 50 МИНГ, ҚИШ ФАСЛИДА 15 МИНГ КИШИ ДАМ ОЛАДИГАН ЗОНА, ЧИМЁНДА 1200 ДОИМИЙ ЎРИНЛИ ВА ҚИСҚА МУДДАТЛИ ДАМ ОЛУВЧИЛАР УЧУН 25 МИНГ ЎРИНЛИ ТОҒ ЧАНҒИ СПОРТИ КОМПЛЕКСИ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ.

Унинг юзида сон-саноқсиз чайкалар учиб юради. Қайиқлар, дам олувчилар тушиб олган кемалар майин сузади. Денгиз қирғоқларига қурилган курорт шаҳарчаларида Фарғона водийси пахтакорларини, Сурхон чорвадорларини, Бухоро қоракўлчиларини, Самарқанд боғбонларини, Тошкент ишчиларини, Хоразм воҳаси деҳқонларини кўрамиз. Чорвоқ ва Чимёнга олиб борувчи тоғ йўлларида машиналар қатнови тинмайди. Ўзбекистоннинг пойтахтидан шу томонга қараб дам олиш кунлари минг-минглаб кишилар ошиқадилар. Кечагина станоклар ёнида, лабораторияларда иш олиб борган кишилар бугун дам олишга кетаяптилар...

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг дам олиши учун, фаровон ҳаёт кечириши учун, меҳнатининг гаштини суриши учун ҳамиша ғамхўрлик қилиб келган ва бундан кейин ҳам ана шу ғамхўрлик кучаяверади. Чорвоқ ва Чимённи дам олиш зонасига айлантириш тўғрисидаги қарор ана шу ғамхўрликнинг яна бир тимсолидир.

ЧОРВОҚ денгизи қирғоқларидаги қишлоқлар ҳақиқатан ҳам жуда сўлим, баҳаво, оромбахш. Шулардан бир-иккитаси ҳақида гап юритамиз.

Бурчмуллага бораверишда Кўксув дарёси тоғ бағрини ёқалаб ўтади. Унинг кунботар қирғоғи тепасида Яккатут қишлоғи жойлашган. Бу қишлоқ 14-«Бўстонлиқ» совхозининг бир бўлими. Бўлимнинг 240 гектар токзори, 40 гектар олмазори қанча-қанча ўрикзори, шафтолизори бор. Боғларга лаҳ қилган ишларига қойил қоласиз. Ҳали Чорвоқ денгизи сувга тўлмаган бўлса ҳам жуда кўп қишлоқларда ўнлаб ташкилотларнинг, завод ва фабрикаларнинг, идора ва корхоналарнинг дам олиш уйлари, пионер лагерлари қурилганки, ёз кунлари бу ерлар ҳақиқатан ҳам дам олиш зонаси эканлигини кўрсатиб туради.

ЯККАТУТЛИК 75 ёшга кирган Юнус ота Сотиболдиев билан суҳбатлашиб қолдим. У шу ерларда туғилиб ўсган. Норғил йигитлиги тоғ бағрида мол боқиш билан ўтган. «Интернационал» колхози ташкил бўлганда унга биринчи бўлиб аъзо бўлган ва колхозни бошқарган кишилардан бири у. Юнус ота шу колхозга кўп йиллар давомида аввал бригадир, кейин раислик қилди. 1957 йилга қадар адрларда ғалла ўстиришди, мол боқишди. Совхоз ташкил бўлган 1957 йилда Яккатут қишлоғи боғдорчилик, узумчилик бўлимига айлантирилсин деган қарорга келинди. Ана ўша вақтда Юнус ота ва унинг тенгдошлари, бугунги кунда ана шу бўлимни бошқараётган Жўрабой Сулаймонов, бригада бошлиғи Эргашвой Тўйчиев, Раимберди Худойберганов, Абдусаттор Абдураимов, Абдураҳмон Расулев каби кишилар астойдил бўлиб ишга киришдилар. Дастлабки пайтда ток экиш, кўчат ўтқазишга унча қўллари келмаган бўлса ҳам кейинчалик янги касбни шунчалик эгаллаб олдиларки, энди улар ман-ман деган соҳибкорлар билан ҳам беллаша оладилар. Юнус отанинг ҳовлиси баланд тоғ тагида. Пастдан Кўксув дарёси ўтади. Унг то-

Тоғ бағридаги боғларда олча, тоғолча, олхўри тўкин-сочин пишган. Суратларда: 1. бригада бошлиғи (чапда) Н. Уринбоев ва бўлим бошқарувчиси Г. Тўхтаев ўртоқлар олхўри ҳосилини кўздан кечирмоқдалар. 2. Совхоз директори М. Л. Пугачёва. 3. Алимбой Норбеков бригадасида кабачки жўнатиш пайти. 4. 3-бўлим бошқарувчиси Аширбой Камолов (ўнгдан иккинчи) терилган патисоннинг стандартга мос ёки мос эмаслигини кўрсатмоқда.

3-бўлимда Ортиқой Ҳусанова ўз меҳнати билан кўпчилик ўртасида ҳурмат қозонган. У кўп патисон теришда бошқаларга намуна бўлмоқда. Суратда: О. Ҳусанова.

СОВХОЗ директори ўзи раҳбарлик қилаётган коллектив эртаги кунни мўлжаллаб иш юритаётганлиги тўғрисида гапиради.

— Республика партия ва ҳукуматининг қарорида Чорвоқ денгизи барпо этилиши муносабати билан унинг қирғоқларида ёз фаслида 50 минг киши, қиш фаслида эса 15 минг киши дам олади, деб кўзда тутган экан, демак, улар яшайдиган ва дам оладиган шаҳарчалар барпо этилади. Ана шу шаҳарчалар аҳолисини ва дам олувчиларни қишин-ёзин сабзавот, мева билан таъминлаш кимнинг зиммасига тушади? Албатта, биз қишлоқ хўжалик ходимларининг зиммасига тушади. Шу атрофдаги хўжаликлар коллективлари эртаги ишларини ана шу талабни бажариш нуқтаи назарига бўйсундиришлари талаб этилади. Чимён ва Нанайда ва Чорвоқ денгизи яқинида кўп боғдорчилик, мевачилик совхозлари бор. Ана шу совхозларнинг бири бизнинг хўжалик. Коллективимиз қўшниларимиз сингари денгиз қирғоғига жойлашган қишлоқларимизни сердарахт, сермева қилиш учун шу кунларда ҳормай-толмай курашаётирлар. Шу билан бирга биз денгиз атрофидаги бўлажак шаҳарчалар аҳолиси ва дам олувчиларни чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш режаларини ҳам тузмоқдамиз.

ХУШ ҲАВОСИ, гўзал манзараси, оромбахш жойлари кўплиги жиҳатидан Чимён ҳозирги пайтда мавжуд бўлган курортлардан қолишмайди. Тоғлар орасидан ўтган йўл бўйлаб юқорига кўтарилиб бораркансиз, икки томонида шунчалик чиройли жойлар борки, кўриб тўймайсиз. Баланд тоғ чўққиларидаги қор қуёш нурида ярқираб турган бўлса, ундан пастдаги кўм-кўк гиламлар кўзни қувнатади. Тоғ бағридаги дарахтзорларда қушларнинг наъмаси эртадан-кечгача тинмайди. Шилдираб оқиб келаётган жилғалар киши кўнглини эркалайди, ҳордиғини чиқаради. Турли-туман гулларнинг муаттар ҳиди димоғларни чоғ этади. Дам олиш уйларида, пионер лагерларида тоғ ҳавосини тўйиб-тўйиб олаётган, зилол сувлардан тўйиб шимираётган, дарахтлар тагида гурунглашиб, ёнбошлашиб ётган дам олувчиларни кўриб кечаги меҳнат гаштини сураётган одамларга яратиб берилаётган шароитдан қувонасиз. Ҳали булар ишнинг бошланиши. Чимён курортига отланаётган ёки Чимён курортидан ҳордиқ чиқариб, бардам тортиб, кучига-куч қўшилиб қайтиб келаётган кишиларни кўришимизга яқин қолди. Олти-етти йилдан кейин худди Сочи, Кисловодск, Гагра ва бошқа курортлардан қайтаётгандек Чимён ва Чорвоқ курортларидан қайтаётганларни кўрамиз. Бу ерларга дўстларимизни, ошна-оғайниларимизни, опа-сингилларимизни кузатиб қўяётган бўламиз.

Чорвоқ ва Чимён ҳақиқатан ҳам дам олиш водийси. Кишиларимиз бу ерларда саломатликларини яхшилайверсинлар, бардам ва бақувват бўлиб дам олаверсинлар, инсон қўли билан яратилган денгизда сузиб ҳордиқ чиқараверсинлар!

ЧОРВОҚ денгизи билан бирга Чорвоқ ГЭС ҳам барпо этилади. Тоғ тошларини бир бирига уриб, тўлқинланиб оқаётган дарё суви тоғ тагидан ўтган тоннеллардан оқади-да турбиналарни ҳаракатга келтиради. Чорвоқ ГЭСи нур таратади. Бу нур асрлар бўйи мудраб ётган тоғ бағриларини чароғон қилади.

Гўзал ўлкамизнинг гўзал оромгоҳларига марҳамат!

С. МАҲКАМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

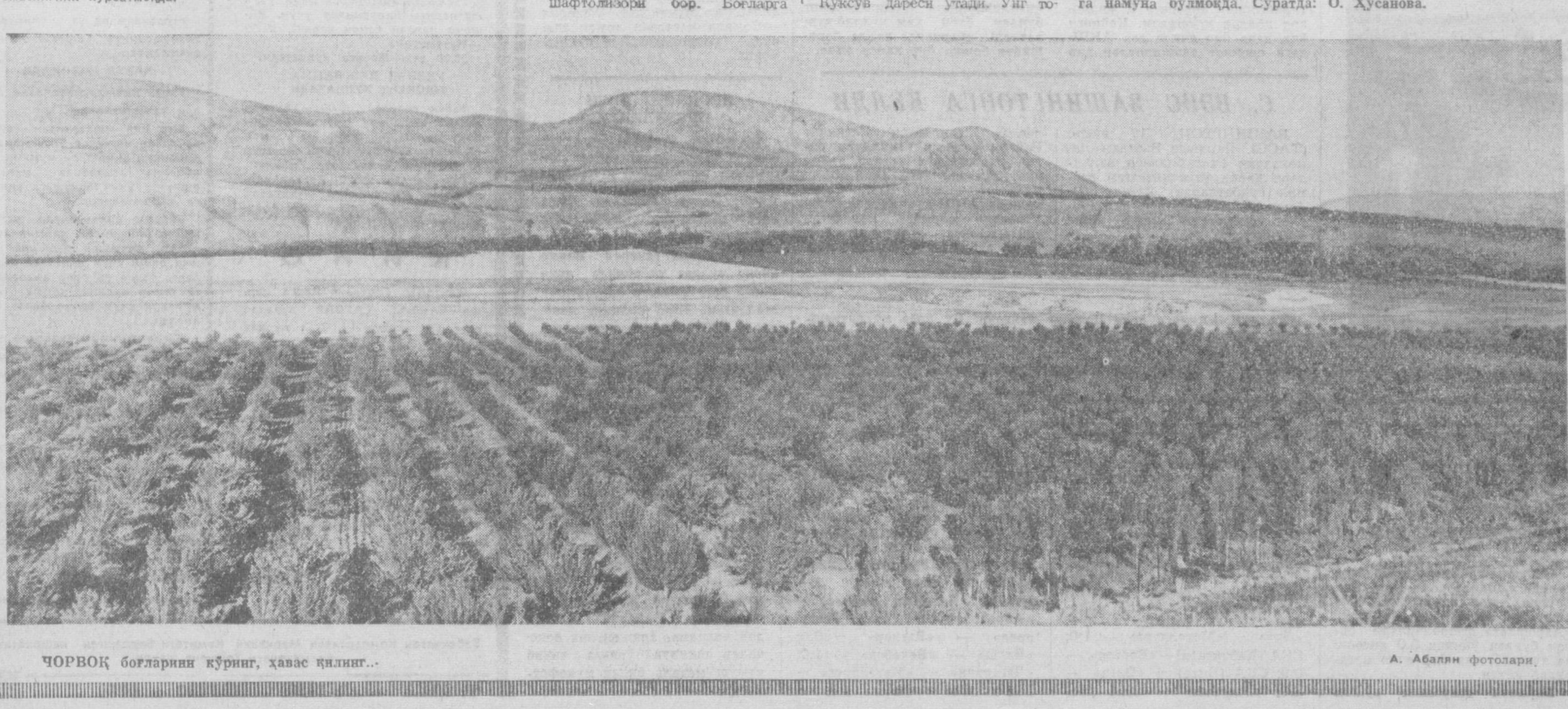

ЧОРВОҚ боғларини кўринг, ҳавас қилинг...

А. Абалян фотолари.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Польша Халқ Республикаси сейми сессиясининг ялпи мажлиси тугади. Депутатлар халқ кенгашлари ходимларининг ҳуқуқлари ва бурчлари тўғрисида ҳукумат қонун лойиҳасини тасдиқладилар. «Қуролли кучлар ватан хизматида» деган янги медаль таъсис этиш ҳақида қонун қабул қилдилар.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг XII пленумида Мечислав Мочар Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат ва Марказий Комитет секретари қилиб сайланганлиги муносабати билан сейм Казимеж Свиталанинг Польша Халқ Республикаси ички ишлар министри қилиб тайинланишини маъқуллади.

ГДР

ГЕРМАНИЯ Демократик Республикаси Тинчлик кенгашининг Берлинда бўлиб ўтган мажлисида ГДР Тинчлик кенгаши раисининг ўринбосари, жаҳон Тинчлик кенгашининг аъзоси Герхард Лоц ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага ҳамда қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш юзасидан кечиктириб бўлмайдиган баъзи бир чоралар тўғрисида Совет ҳукуматининг меморандумига юксак баҳо берди.

ГДР Тинчлик кенгаши президиуми жаҳон Тинчлик кенгаши президиумининг июнь ойининг бошида Никозияда ўтказилган мажлисида қабул қилинган қарорларини кўриб чиқди ва маъқуллади.

Президиум мажлисида баёнот қабул қилинди.

БОЛГАРИЯ

ВАРНА билан Амстердам ўртасида мунтазам равишда пассажирлар ташиладиган авиалиния очилди. Бундан буён «ИЛ-18» самолёти ҳар душанба куни Софияда, Венада ва Цюрихда қўнгани ҳолда Болгариянинг машҳур курортидан Голландия пойтахтига рейсга чиқади.

ЮГОСЛАВИЯ

БЕЛГРАДДА И. Броз Тито раислигида Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитетининг пленуми бўлмоқда.

Пленум Югославия Коммунистлар союзи Марказий Комитети Президиуми ва ижроия комитетининг иши тўғрисидаги ахборотни, кадрлар ҳақидаги сиёсат соҳасида Коммунистлар союзининг энг муҳим вазифалари тўғрисидаги резолюция лойиҳасини, Югославия Коммунистлар союзининг IX съездига делегатлар сайлаш ҳақидаги қарорлар лойҳасини, Югославия Коммунистлар союзининг 50 йиллигини байрам қилиш программасини ва бошқа масалаларни қараб чиқади. (ТАСС).

ЖЕНЕВА. Швейцариянинг йирик шаҳарлари Женева ва Лозаннанинг икки мингга яқин аҳолиси курашаётган Жанубий Вьетнам халқи билан бирдамлик намойишида иштирок этди. Улар Вьетнамдаги урушни тўхтатишни талаб этдилар. Суратда: намойиш пайти. Е. Коржев фотоси. (ТАСС).

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ, 17 июль. (ТАСС). Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Митхо вилоятида 31 январдан буён бўлган жанглар вақтида душманнинг 16 минг солдат ва офицерини, шу жумладан 2400 америкалик ҳарбий хизматчини сафдан чиқарганлар ҳамда юзлаб ҳарбий машина ва кемаларни яксон қилганлар.

«Нян зан» газетаси Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг Меконг дельтасида эришган муваффақиятларига бағишланган бош мақоласида ана шуларни хабар қилиб, бундай деб ёзади: Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари фақат 16 июндагина ана шу вилоятда душманнинг 1500 солдат ва офицерини сафдан чиқардилар.

БИРЛИК ВА ЖИПСЛИК ШИОРИ ОСТИДА

ВАРШАВА, (ТАСС). Польшада 16 июлда чиққан газеталарнинг биринчи саҳифаларида социалистик мамлакатлар партия ва ҳукуматлари раҳбарларининг Варшавадаги учрашуви тўғрисидаги хабарлар эълон қилинган. «Жолнеж Вольности» газетаси ўз сарлавҳасида «Марксизм-ленинизм принциплари асосида бирлик ва жипслик» деб уқтириб ўтади. Польша касаба союзлари Марказий Кенгашининг органи «Глос Праци» «Бирлик ва жипслик — замоннинг хоҳиши», деган сўзларни қизил ҳарфлар билан сарлавҳа ўрнида берган.

СОФИЯ, (ТАСС). Болгария матбуоти социалистик мамлакатлар партия ва ҳукумат раҳбарларининг учрашуви тўғрисидаги ахборотни босиб чиқариб, учрашув қардошларча самимийлик, тўла якдиллик ва дўстлик вазиятида ўтди, бу учрашув социалистик системани, бу системанинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлади, деб таъкидлайди.

Тажриба шуни кўрсатадики, деб ёзади «Земеделство знаме» газетаси, бундай учрашув ва маслаҳатлар аниқ ва равшан бир мақсадни кўзда тутади. Бу мақсад марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми асосида социалистик мамлакатларнинг қардошларча бирлигини, уларнинг жипслигини кучайтириб боришдан иборат. Варшавадаги учрашув бу жиҳатдан жуда катта аҳамиятга эга. Варшава учрашуви социалистик системани мустаҳкамлаш, барча антиимпериалистик кучларни кучайтириш ва активлаштириш, халқаро муносабатларни нормал ривожлантириш йўлидаги умумий ҳаракатга самарали таъсир кўрсатади.

БУДАПЕШТ, (ТАСС). Социалистик мамлакатлар партия ва ҳукуматлари раҳбарларининг Варшавадаги учрашуви тўғрисидаги ахборотни Будапештдаги ҳамма газеталар биринчи саҳифаларда босиб чиқардилар.

«Мадьяр Немзет» газетаси халқаро шарҳларда социалистик мамлакатларнинг раҳбарлари актуал халқаро проблемаларни, шунингдек халқаро ишчилар ҳаракати масалаларини қараб чиқдилар, деб таъкидлаб ўтади.

Шарҳларда, Вьетнам ва Яқин Шарқ ҳақида, шунингдек империалистик кучларнинг социалистик мамлакатларга қарши қаратилган қўпорувчилик ишлари тўғрисида эслатиб ўтилади. «Мадьяр Немзет» газетаси учрашув қатнашчилари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетига мактуб юборганликларини таъкидлайди.

«Непсабадшаг» газетаси Варшавадаги учрашув тўғрисида берган хабарида, бу учрашув қардошларча самимият ва тамомила якдиллик вазиятида ўтганлигини кўрсатади.

БЕРЛИН, (ТАСС). Социалистик мамлакатлар партия ва ҳукуматлари раҳбарларининг Варшавадаги учрашуви тамом бўлганлиги Германия Демократик Республикаси газеталари саҳифаларида асосий ўринни олган. Учрашув тўғрисидаги ахборот биринчи саҳифаларда босиб чиқарилган.

«Нойес Дойчланд» газетаси «Варшавадаги учрашув қардошларча якдиллик ва дўстлик вазиятида ўтди» деб ёзади.

«Берлинер цайтунг» газетаси социалистик мамлакатлар раҳбарларининг империализмга қарши курашда кучларни жипслаштиришга қатъий қарор берганликларини алоҳида қайд қилиб ўтади.

ВАШИНГТОН—ТЕЛЬ-АВИВ ЎҚИ

ПАРИЖ. (ТАСС). Америка Қўшма Штатларининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Жорж Боллнинг Исроилга қилган уч кунлик визити тамом бўлай деб қолди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Қуддусдан хабар беришича, Жорж Болл Исроил Бош министри Леви Эшколга президент Жонсоннинг шахсий мактубини топширган ҳамда Ташқи ишлар министри Эбан билан ва бошқа расмий кишилар билан ҳам учрашган.

* * *

ТАСС шарҳчиси Ю. ТИСОВСКИЙ шу муносабат билан қуйидагиларни ёзади:

АҚШнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Боллнинг Исроилга қилган сафари Вашингтон билан Тель—Авив ўртасидаги муносабатлар янада мустаҳкамланаётганлигидан далолат бера олади. Исроил Ташқи ишлар министрлигининг вакили Эшкол ва Эбаннинг Болл билан олиб борган музокараларини шарҳлаб, АҚШ ва Исроилнинг Яқин Шарқдаги «умумий мақсадлар»га ёндошувида ихтилофлар йўқлигини таъкидлади.

Америка ҳарбийларининг планларида араб халқларининг миллий озодлик ҳаракатига қарши курашда Исроил зиммасига катта роль юкланади. Исроил экстремистлари ўтган йилнинг июнь ойида араб давлатларига қарши агрессия бошлаб, араб мамлакатларида қўлдан кетган таъсирини зўравонлик билан тиклашга интилаётган АҚШ қўлидаги қурол сифатида ҳаракат қилдилар. Шу билан бирга, Вашингтон Тель-Авивга сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий жиҳатдан ёрдам кўрсатиб келди. Исроил давлати вужудга келганидан буён ўтган 20 йил ичида Тель-Авив милитаристлари ҳисобига 2 миллиард доллар юборилди. Кейинги бир неча йил ичида эса АҚШдаги сионист ташкилотлар ҳар йили 200 миллион доллардан пул юбориб турдилар. Шу йилнинг бошида Бош министр Эшколнинг АҚШга қилган сафари натижасида «А-4 СКАЙХОК» типидаги реактив қирувчи — бомбардимончи самолётларни етказиб бериш тўғрисида битим тузилди. АҚШнинг қўллаб-қувватлаётганлиги Тель-Авивнинг агрессив қўшинларини босиб олинган араб территорияларидан олиб чиқиб кетишни талаб этган Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясини назарписанд қилмаслигига ёрдам беради. Мудофаа министри генерал Моше Даян ўз нутқларидан бирида АҚШнинг позицияси Исроил учун Хавфсизлик Кенгашининг резолюцияларидан муҳимроқдир, деб айтганлиги бежиз эмас.

Матбуотнинг ёзишича, Болл Эшкол билан музокаралар олиб борган вақтда Исроилни «Фантом» типидаги замонавийроқ ҳарбий самолётлар билан тобора кўпроқ қуроллантириш тўғрисида гап борган. Президент Жонсон ўз мактубида АҚШнинг Яқин Шарқдаги можарода тутган йўли «ўзгармас йўлдир» деб Исроил раҳбарларини ишонтирган. Бу эса, аслида Тель-Авивнинг экспансиячилик интилишларини Вашингтоннинг бундан буён ҳам қўллаб-қувватлаш тўғрисида ваъда беришидан бошқа бир нарса эмас.

ЧИГИРТКАГА ҚАРШИ КУРАШДА СССРНИНГ ЁРДАМИ

АДДИС-АБЕБА, 17 июль. ТАСС мухбири В. Матвеев хабар беради:

Совет ҳукумати саҳро чигирткаларининг ёпирилиб келишига қарши курашмоқ учун 100 тонна заҳарли моддани Эфиопия ихтиёрига берган эди. 10 тонна заҳарли модда ортган совет «АН-12» лайнери кеча кечқурун Аддис-Абеба аэропортига қўнди. Эфиопия қишлоқ хўжалик министри Текле Хавариат Эфиопия бошига кулфат тушган оғир бир пайтда дўстона ёрдам берганлиги учун Совет ҳукуматига самимий ташаккур изҳор қилди.

«АН-12» самолётининг экипажи 100 тонна заҳарли модданинг ҳаммасини ташиш учун Тошкент—Аддис-Абеба маршрути бўйича яна 9 марта учади.

Совет Иттифоқи чигирткага қарши курашда ёрдам бериш учун Эфиопияга 5 та «ГАЗ-69» автомобилини ҳам совға қилди.

Эфиопиянинг шимолидаги вазият аввалгидек ҳозирда ҳам жиддийлигича қолмоқда: об-ҳаво шароити чигирткаларнинг тез урчиб тарқалишига ёрдам бермоқда. Тоғларда заҳарли моддалар пуркалишидан четда қолган чигиртка галалари Эфиопиянинг шарқий районларига, шунингдек Эфиопия—Сомали чегараси томон ёпирилиб келиш хавфини туғдирмоқда.

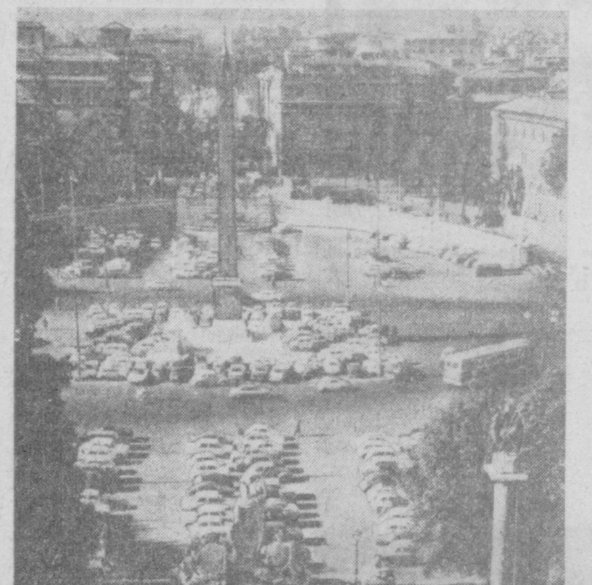

С. ВЭНС ВАШИНГТОНГА КЕЛДИ

ВАШИНГТОН, 17 июль. (ТАСС). Парижда Вьетнам Демократик Республикаси вакиллари билан ўтказилаётган расмий суҳбатларда қатнашувчи Америка делегацияси раҳбарининг ўринбосари Сайрус Вэнс Вашингтонга келди.

Шу ҳафтанинг охирида Гонолулуда президент Жонсон ва давлат секретари Раскнинг Сайгон режими вакиллари билан учрашажаги илгари эълон қилинган эди. Маҳаллий обзорчилар Вэнснинг Вашингтонга келиши АҚШ ҳукуматининг шу учрашув олдидан кўрадиган тайёргарлиги босқичларининг бири, деган фикрни изҳор қилмоқдалар.

ИТАЛИЯ. Римдаги дель Пополо майдони. Бу ерда меҳнаткашларнинг митинглари, намойишлари, йиғилишлари ўтказилади.

Аджерпресс—ТАСС фотоси.

ИРОҚНИНГ ЯНГИ ПРЕЗИДЕНТИ

БАЙРУТ, 17 июль. (ТАСС). Бағдод радиосининг хабар беришича, революцион қўмондонлик кенгаши бугун генерал Аҳмад Ҳасан Бакирни Ироқ республикасининг президенти қилиб сайлади.

1963 йилда генерал Бакир қисқа муддат мобайнида икки марта бош министр лавозимини эгаллаган, 1963 йилнинг ноябридан 1964 йилнинг январигача Ироқ вице—президенти бўлган.

ОЛТИН ВОДИЙ КУЙЛАРИ

Фарғона санъаткорларининг Тошкентдаги гастроллари бир неча кундан бери давом этмоқда. Олтин водийнинг хушовоз хонандалари ва моҳир созандалари пойтахт томошахоналарини ўзларининг шўх ва дилрабо куй-қўшиқлари билан обод қилиб, тошкентлик санъат шинавандалари кўнглини хушнуд этмоқдалар.

Фарғона санъаткорлари пойтахтга фақат куй-қўшиқларгина эмас, балки ажойиб спектакллар ҳам олиб келишган. Масалан: «Нурхон», «Гул ва Навруз», «Инсоф», «Тўлиной» ва «Аяжонларим» каби спектакллар шулар жумласидандир.

— Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий барпо этган «Фарғона сайёр труппаси»ни ҳозирги М. Горький номли Фарғона область театрининг ўтмишдоши деб ҳисоблаш мумкин, — дейди театр директори Алижон Умаров. — Башарти шундай дейиш мумкин бўлса, театримиз роппа-роса 50 ёшга тўлди.

Максим Горький номли Фарғона область ўзбек музикали драма ва комедия театри дарҳақиқат, республикамиздаги энг кекса театр коллективларидан биридир. Театр ўзининг кўп йиллик ижодий йўли давомида ажойиб санъат намояндаларини етиштириб чиқарди.

Театр коллективи янги актёрлар ҳисобига ўсиб, юксалмоқда. Театрда ҳозир ўзининг хушовози, актёрлик маҳорати билан бутун республикамизга танилган халқ артистлари Соли Аҳмедов, Яхёхон Маматхонов, Муроджон Аҳмедов, республикада хизмат кўрсатган артистлар Саноатхон Саидова, Таваккал Қодиров, Абдураҳим Маткаримов, артистлар Хурсаной Қозоқова, Фотима Баратова, Сабохон Носирова, Жалолиддин Охунов ва шунга ўхшаш жуда кўп бошқа талантли санъаткорлар ижод этмоқда.

Пойтахт жамоатчилиги Фарғона санъаткорлари ижросидаги томошаларини зўр қизиқиш ва мамнуният билан томоша қилмоқдалар. Чунки, драма ва қўшиқ санъатини чуқур эгаллаган артистлар ижро этаётган хилма-хил образлар ҳаққоний ва жуда жонли чиқмоқда, талабчан томошабинларнинг самимий таҳсинига сазовор бўлмоқда.

Х. НОСИРОВ.

Суратда: Комил Яшиннинг «Нурхон» спектаклида иштирок этаётган бир группа артистлар: Нурхон ролида — Х. Қозоқова. Ҳайдар ролида — Ж. Охунов. Кимё ролида — С. Саидова. Ҳожи ролида — А. Маткаримов.

Н. Меламед чизган расмлар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

СПОРТ

ЧЕКИНИШНИНГ ЧЕКИ БОРМИ?

«Пахтакор» яна мағлубиятга учради. Ўтган куни «Спартак»дан 0:4 ҳисобида енгилди. Тошкентлик футболчилар сафарда тўртта учрашув ўтказиб, тўртталасида ҳам майдондан бошларини эгиб чиқиб кетишди. Донецк, Луганск ва Москва шаҳарларида бўлган учрашувларда пахтакорчилар атиги бир тўп киритиб, ўз дарвозаларидан 14 та тўп ўтказиб юборишди.

«Пахтакор» биринчи давра ўйинларини тугатди. 19 ўйиннинг ярмида мағлубиятга учради. Жами 17 та тўп киритиб, 34 та тўп ўтказиб юборган командамизнинг аҳволи ишқибозларни қаттиқ ташвишга соляпти. Қачонгача шундай аҳвол давом этади? Чекинишнинг чеки борми?

«ПОЛИТОТДЕЛ» ДАМ ОЛГАНДА

Иккинчи лиганинг навбатдаги турида «Политотдел» дам олди. Группа пешқадами Омскнинг «Иртиш» коллективи Иркутскнинг «Аэрофлот» футболчилари билан бўлган ўйинни 0:0 ҳисобида тугатиб, яна бир очко илгарилаб кетди.

Биринчи давранинг сўнгги тури олдидан «Иртиш» билан «Политотдел» орасидаги фарқ беш очкога етди.

Ўтган сешанба куни бўлиб ўтган бошқа учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Строитель» (Ашхабод) — «Зарафшон» — 6:1; «Торпедо» (Томск) — «Помир» (Ленинобод) — 0:0; «Темп» (Барнаул) — «Энергетик» — 1:2; «Кузбасс» — «Нефтяник» — 0:0. «Луч» — «Металлург» — 1:0; СКА (Хабаровск) — «Восток» — 0:0; СКА (Чита) — «Олға» — 2:0; «Рассвет» — СКА (Новосибирск) — 2:0; «Селенга» — «Шахтер» — 1:1

«Б» КЛАССИДА

Ўрта Осиё зонаси «Б» классида мусобақалашаётган Чирчиқнинг «Химик» командаси навбатдаги турда Қўқон шаҳрида маҳаллий футболчилар билан учрашди ва 1:0 ҳисобида ғолиб келди. Шу турнинг бошқа ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади: «Химик» (Калинин райони) — «Абрешимчи» — 1:0; «Пахтаорол» — «Янгиер» — 0:0; «Вахш» — «Бекобод» — 1:0; «Чегарачи» — «Металлург» — 1:1; «Олой» — «Факел» 1:1.

ТОШКЕНТЛИК БОКСЧИЛАРНИНГ КУМУШ МЕДАЛИ

Ленинакан шаҳрида бокс бўйича ўтказилган СССР биринчилиги тугади. Бунда тошкентлик Б. Ниёзов билан В. Белинский катта муваффақиятга эришди. Бу икки «чарм қўлқоп» устаси фақат финалдагина мағлубиятга учради. В. Белинский волгоградлик Владимир Ивановдан, Б. Ниёзов эса чебоксарлик Валерий Соколовдан енгилди. Тошкентлик боксчилар иккинчи ўринга чиқиб кумуш медаль билан мукофотланди.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55—Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 19.00—Теленгиликлар, 19.15—Ҳамма нарсани билишни истайман (тележурнал), 19.50—Халқ контроли амалда, 20.10—Музика ва замон, 21.00—Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.05—Теленгиликлар, 21.20—«Ўзбекистон чорвадори» программаси, 22.00—Ота-оналар университети 22.40—Саҳна усталари, Ш. Қаюмов.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00—Олий ўқув юртларига кирувчилар учун. Иншони қандай ёзмоқ керак?, 19.00—Математика.

20.00 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Қувноқ саёҳат (болалар учун), 20.20—Концерт, 21.00—Шоир ва замон (В. Маяковский туғилган кунининг 75 йиллиги муносабати билан).

Рус тилида: 21.20—Тоғлар солдатларни қаршилайди (ҳужжатли фильм), 21.40—С. Прокофьев. Ўйинчи (фильм-опера).

КИНО

Фантомас Скотланд Ярдга қарши—САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 10; кундуз 12, 2, 4 ва кеч 6 да).

Аскар қандай қилиб қўшиндан қолиб кетди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сангам—САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 8 да).

Ҳиндлар суянчиғи—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Деразадаги қиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Ганга ва Жамна — НАВОИЙ номли.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

20 июль кеч соат 7 да СССР биринчилиги учун «СТРОИТЕЛЬ» (Ашхабод) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Алоқа йўл министрлигига қарашли ҲАРБИЙЛАШТИРИЛГАН ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИГА стрелкачи ва ўт ўчирувчи вазифаларида ишлаш учун гражданлар ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

Бир йил ишлагандан сўнг хоҳлаган ишчилар ўрта командирликка ўқишлари мумкин ва команда составида малака ошириш учун Москвага ўқишга юбориладилар.

Қабул қилинганлар устки кийим-бош билан таъминланадилар, имтиёзли равишда кўмир олиш учун карточка берилади, ўзига ва оила аъзоларига темир йўлнинг ҳамма тармоқлари учун бепул билет берилади.

Касал бўлган кунларига иш стажидан қатъи назар ойладлари бўйича 100% ҳақ тўланади.

Ҳар йили 20 календарь кун отпуска берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Саларские ключи» кўчаси, 14/9.

Ишга киришда туғилган саволлар билан станцияларда ҳарбийлаштирилган мудофаа бўлинмаларига мурожаат қилинсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 08612 № 1908. ИНДЕКС — 6469.